

Ζακ Αταλί, Στεφανί Μπονβισινί Η ιστορία του έρωτα

μετ. Κλαίρ Νεβέ, Εύη Σιούγγαρη
εκδ. Μεταίχμιο

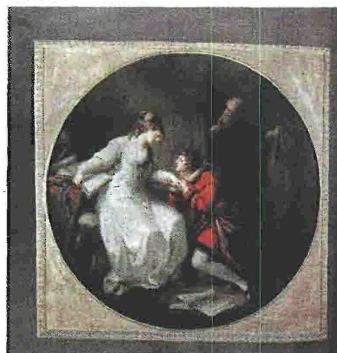
ΖΑΚ ΑΤΑΛΙ

«As ψάχνουμε μόνον τον έρωτα»

Ο Γάλλος κοινωνιολόγος επιχειρεί ένα ταξίδι στην υπέροχη και απειλούμενη ιστορία των ερωτικών σχέσεων

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΚΑΡΚΙΤΗ
ekarkiti@ekdotiki.gr

Οι σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων εξελίχθηκαν ανάλογα με την πολυπλοκότητα του κάθε είδους. Το ανθρώπινο είδος, όμως, ήταν το πρώτο που ενέγραψε στις σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα μια συνολική αντίληψη του κόσμου. Αυτό αναφέρει στον πρόλογο του βιβλίου του «Η ιστορία του έρωτα» ο Ζακ Αταλί, ο οποίος επικρατεί μια αναδρομή στην ιστορία των ερωτικών σχέσεων. Ο Αταλί, κοινωνιολόγος και οικονομολόγος, που διατέλεσε επί σειρά ετών σύμβουλος του Μίτερνάν, συγγραφέας τουλάχιστον 40 βιβλίων, δίνει απαντήσεις σε ζητήματα που αφορούν την ουσία της ζωής, μέσα από τη μελέτη των ερωτικών συνθηκών της κάθε εποχής, σε συνεργασία με τη δημοσιογράφο Στεφανί Μπονβισινί. Στο βιβλίο του συνυπάρχουν οι πολυανδρικές φυλές της Κίνας, οι τελετουργίες της Νέας Γουινέας, τα χαρέμια της Αραβίας, οι γκέις της Ιαπωνίας, οι ομαδικοί γάμοι του Κονγκό, ενώ πολλές είναι οι σελίδες που αφιερώνονται στον τρόπο με τον οποίο έζησε τον έρωτα η Δύση. Ο Αταλί εξετάζει το είδος των σχέσεων που αναπτύχθηκαν στον αρχαίο κόσμο, την αλλαγή στις αντιλήψεις που σηματοδότησε ο χριστιανισμός, την επινόηση της μονογαμίας, τα στάδια που μεσολάβησαν μέχρι να οδηγηθούμε στην αστική οικογένεια και από εκεί στη σεξουαλική έκρηξη του '60. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψή του πως οι σχέσεις απειλούνται καθώς η κλωνοποίηση και η τεχνητή μήτρα μπορούν ν' ανοίξουν ιλιγγιώδεις προοπτικές, μέσα από τις οποίες σταδιακά να καταργηθεί η ανάγκη του άλλου. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, να καταργηθεί και ο ίδιος ο έρωτας.

Αβελάρδος και Ελοίζα. Ο έρωτάς τους υπήρξε αμοιβαίος, σαρκικός... και δυστυχισμένος, καθώς κατέληξε στον ευνουχισμό εκείνου

Από τις αρχές του έρωτα στην επιθυμία της αυτοαναπαραγωγής

Ο Αταλί ξεκινά της περιήγησή του στην ιστορία των σχέσεων μελετώντας τους έρωτες των ζώων, όπου αναφέρει πως δεν υπήρξε καμιά διαφορά στη σεξουαλικότητα μεταξύ των μπονόμο, των πυγμαίων χιμαπατζήδων του Κονγκό και των πρώτων ανθρώπων. Σε ειδικό κεφάλαιο εξετάζει το φαινόμενο της πολυανδρίας, συνθέτει την οποία συναντάμε μέχρι σήμερα στο Λαντάκ, όπου, προκειμένου να αποφευχθεί ο διαμερισμός της περιουσίας, ο πρωτότοκος γιος μιας οικογένειας μοιράζεται την ίδια γυναίκα με τους αδερφούς του. Η πολυγυνία, πάντως, όπως το βιβλίο αναφέρει, είναι επιτρεπτή ή ανεκτή περίπου στο ένα τρίτο του πληθυσμού του πλανήτη. Το ζευγάρι, ωστόσο,

έχει τη δική του θέση στην ιστορία των σχέσεων και αποτέλεσε την προϋπόθεση για επιβίωση σε πολλούς πολιτισμούς. Στη Δύση, η Εκκλησία έκανε ό,τι μπόρεσε για να το επιβάλει ως μονογαμική, άλυτη σχέση, στο πλαίσιο πάντα της χριστιανικής πίστης. Στην Ευρώπη, από τον 11ο αιώνα και μετά, ο έρωτας μπορούσε να γίνει πηγή πόνου και βασάνων. Ο ιπποτικός έρωτας απέκτησε κύρος και μεγαλείο, ενώ ο κεραυνοβόλος ενέπνευσε την εικαστική έκφραση αλλά και τη δραματολογία. Κατά το 19ο αιώνα περιθωριακοί και καλλιπένες κήρυξαν ανταρσία στη θρησκευτική μονογαμία. Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι του 20ού αιώνα έδωσαν στις σχέσεις νέο περιεχόμενο, ενώ η σεξουαλική επανάσταση άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος διαχειριζόταν την επιθυμία του. Τα δεκαετία του '90 έφεραν αλλαγές στη δομή της οικογένειας με την εμφάνιση της πολυγονεϊκής, μονογονεϊκής και ομοφυλοφιλικής οικογένειας. Στον 21ο αιώνα, κατά τον Αταλί, ένα καινούργιο μοντέλο σχέσεων έκανε την εμφάνισή του, το «letloving», το οποίο ο συγγραφέας του βιβλίου εκτιμά πως θα βρει και νομική κατοχύρωση. Οι ουσιαστικές όμως καινοτομίες έρχονται στο θέμα της αναπαραγωγής, την οποία αναλαμβάνουν μηχανές και μέθοδοι κλωνοποίησης. Μέσα σε μια κρίση ναρκοσυστητικού παρεούσημού, ο άνθρωπος -ισχυρίζεται ο Αταλί- μπορεί να εμφανίσει την επιθυμία της αναπαραγωγής του, χωρίς τη μεσολάβηση του άλλου φύλου, με στόχο να κλωνοποιήσει την ίδια του τη συνείδηση. Πρέπει να τρομάζουμε μπροστά σ' αυτές τις αλλαγές ή θα συνεχίσουμε την προσπάθεια υπέρβασης του εαυτού μας, ώστε ν' αρέσουμε στον άλλον; Αντί για άλλη απάντηση, ο Αταλί προτιμά να παραθέσει μια φράση από τις συναρπαστικές επιστολές της Ελοίζας προς τον Αβελάρδο: «Μέσα στον έρωτα, as ψάχνουμε μόνον τον έρωτα».

Ε Π Ι Σ Η Μ Α Ν Σ Ε Ι Σ

Βλαντιμίρ Μακάνιν Τρόμος

Από τις σημαντικότερες φωνές στα ρωσικά γράμματα ο Βλαντιμίρ Μακάνιν δίνει με τον «Τρόμος» μια «ασύμμετρη» απάντηση στη «Λοίπα» του Ναμπόκοφ, επιχειρώντας να περιγράψει με χιούμορ, ευρηματικότητα αλλά και ιστορική πιστότητα το πέρασμα από τη σοβιετική Ρωσία στην ελεύθερη οικονομία. Ο ήρωάς του, μια ενδιαφέρουσα εκδοχή του σάτυρου, ηλικιωμένος και λάτρης των γυναικών, που τρυπώνει σε κρεβατοκάμαρες γυναικών, ανήκει σε μια γενιά ανθρώπων, που, χάνοντας κάθε προσανατολισμό, στέκεται με τρόμο μπροστά στα γρηταιά, το θάνατο και τη λήθη.

μετ. Αλεξάνδρα Ιωαννίδου
εκδ. Καστανιάτη

Andre Malraux Σημειωματάριο από την ΕΣΣΔ 1934

μετ. Εφη Πυρπάρου
εκδ. Πατάκη

Το 1934 ο Μαλρό πήγε στη Σοβιετική Ένωση για να λάβει μέρος στο Συνέδριο των Ρώσων λογοτεχνών. Χωρίς να έχει πρόθεση να εκδώσει τις σημειώσεις του, ο συγγραφέας κατέθεσε αποσπασματικά και με αιγνηματικό ύφος τις σκέψεις του σ' ένα σημειωματάριο την κρίσιμη στιγμή που το κομμουνιστικό ιδεώδες συναντούσε τις σταλινικές εκκαθαρίσεις. Οι σημειώσεις αυτές αποτελούν σήμερα μια πολύτιμη μαρτυρία για τον τρόπο με τον οποίο η δυτική διανοήση αντιμετώπισε τη Σοβιετική Ένωση.